

**Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen
Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark
Brandenburg**

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1842

XIII. Privilegium des Bischofs Heinrich I. von Havelberg für die Stadt
Wittstock, vom Jahre 1248.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54306](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54306)

uitatus, reparationi ecclesie halberstadtensis manum porrexerit adiutricem, de bonis a deo sibi collatis pijs elemofinas erogando, si corde contritus fuerit et confessus ore, nos de omnipotentis dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, Quadraginta dies de iniuncta sibi penitentia ei misericorditer relaxamus. Datum Maguntie III. Non. Julii anno gratie MCCXXX. nono.

Nach dem Original des K. Provinzial-Archivs zu Magdeburg.

XIII. Privilegium des Bischofs Heinrich I. von Havelberg für die Stadt Wittstock, vom Jahre 1248.

Henricus Dei gratia Havelbergenfis Ecclesie Episcopus omnibus hanc paginam uisuris in perpetuum. Temporales actus absorbere solet plerumque humani generis dolus vel odium, nisi firmo ualentur testimonio vel adminiculo literarum. Cum igitur omni sollicitudine ac prudentia commisse nobis Ecclesie debeamus utilitatibus et commodis merito providere et ejusdem incrementis animo pervigili actuque solerti intendere, quatenus crescat in mundanis, et Spiritualibus dilatetur virtutibus, omnium Christi fidelium scire volumus dilectionem, quia ciuibus in Wittstock oppido eis deposcentibus ac crebris nos rogatibus sollicitantibus, sed et de speciali consilio uasallorum nostre Ecclesie, donauimus uti eo jure Civili in Wittstock, quo utuntur incole Stendalenses, His tamen exceptis, scilicet quod tota hereditaria possessio simul et ea pars, quam uocant Heerwede et Rade, defuncto marito uel uxore per medium dividatur, et una medietas cedat viro superstiti, alia uero medietas inter heredes, filios uel filias, disponatur. Si quidem plures sint filii uel filiae coheredes, et uno mortuo uel pluribus, portio mortuorum inter uivos equaliter dividatur. Si forte filii omnes uel filie moriantur, solo patre uel sola matre superstiti: illa medietas, que attingebat heredes, scindatur per medium et una pars cedat illis, qui proximi sunt linea consanguinitatis, altera autem pars ad radicem, uidelicet patrem uel matrem, reuertatur. Item Si moriatur uir uxore uiva, uel e conuerso decedat uxor uiuo marito, tota substantia haereditaria in partes geminas partiatur et una pars cedat uiuo, reliqua uero medietas ad illos deueniat, qui uiciniores fuerunt consanguinitate. Item nimirum si sine heredibus ambo forsitan moriantur, tota possessio dividatur per medium inter eos, qui utriusque parti proximi sunt linea consanguinitatis. Caeterum admittimus ut uadiacio ciuium in Wittstock sint quatuor solidi, uadiacio autem hospitem ibidem sub poena sit octo solidorum. Preterea sententias ignoratas et dubias querent Stendal, si uelint, uel ubi illi de Stendal querere conseruerunt. Volumus etiam, ut si consules oppidi in correctione iuris, que ad eos pertinet, causa odii, gratie uel timoris, negligentes fuerint, per nos uel per nostrum advocatum secundum iusticiam terminetur. Insuper tertiam partem questus, qui uocatur innunge, que jure principali ad nos pertinebat, libere laxauimus, ita tamen, ut de hac portione et alijs oppidi proventibus honestati et utilitati oppidi amplius intendatur. Cetera omnia donauimus eis iuxta consuetudinem iuris Civilis Stendalensium incolarum. Ne possint hec in posterum aliquorum attemptationibus uiolari, sed ut firma maneant et inconcussa, presentis scripti munimine et Sigilli nostri robore confirmamus, adhibitis testibus uiris idoneis, quorum hec sunt nomina subarata: Wipertus Prepositus in Havelberge, Henricus plebanus in Velowe, Johannes miles de Plawe, Eghardus miles de Byfenflage, Tydericus miles de Brunneswich, Yo Prefectus in Lepin, Hartwicus Advocatus, Henricus de Boch, Ludolphus de Slowen, Henricus de Magdeburg, Petrus de molendino et alii quam plures. Datum Wittstock Anno gratie

M. CC. XLVIII. per manum Olrici notarii nostri, Pontificatus nostri Anno quarto, ydus Septembris.

Nach Stein's Abschrift des Originals. Abgedruckt in Ludewig Reliqu. Mf. VIII, 270, in Küster's Opuscul. Collectione und in Beckmann's Beschreibung der Churm. V, II, VIII, Sp. 271, am letztern Orte mit dem Datum quarto ydus Septembris. Alle nach Stein's Abschrift hier mitgetheilten Urkunden sind von Originalien genommen, welche Stein im Wittstocker Rath'sarchive vorfand, die aber späterhin verbrannt sind. Die Abschriften finden sich in der Rath'sregistratur in dem sogenannten Havelbergense chronicon mspt. (A. 732).

XIV. Bischof Heinrich I. verkauft dem Kloster Dargun die Zehntenhebung aus mehreren von Nicolaus Herrn von Werle dem Kloster vereigneten Dörfern, im Jahre 1256.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis Amen. Henricus Dei gratia Havelbergenfis ecclesie Episcopus omnibus in perpetuum. Equitati et rationi conuenire uidetur, si ea, que iuste gerimus, perpetua stabilitate firmemus. Cum itaque experimento frequenti instruamur, quantum status presentis fecali sit incertus et hic manens ciuitas non sit nobis, consideremus nichilominus nobis esse summopere necessarium et salubre, ut nobis eternum et felicem statum per hec transitoria comparemus: Inde est, quod nosse volumus tam posteros, quam presentes, nos de quinque villis, videlicet de Werderhere, de Arnoldesdhorp, de Grancin, de Techentin et de Blankenvort, quas nobilis vir dominus Nicolaus de Werle monasterio de Dargun, Cisterciensis ordinis, Caminenfis dyocesis, in honore sancte Dei genitricis et virginis Marie fundato, cum omni iure liberaliter contulit, decimam ex eisdem villis prouenientem, que ad nostram spectabat iurisdictionem, ad subsidium fratrum in prefato monasterio deuote famulantium; vt per ipsorum, que Domino nocte dieque in orationibus, ieiuniis, vigiliis et aliis diuinis obsequiis offerunt suffragia, eterna gaudia feliciter assequamur, de communi consensu nostri capituli, prout ipsius probat appensio sigilli, cum omni iure nostro, sicut antea possederant a domino Zuerinenfi, libere in donum perpetuum contulisse. Sane si fratres dicti monasterii de Dargun possessionem predictarum villarum vendendo siue commutando a se dimiserint, ita videlicet ut eandem aliquis possideat usufructuario quoad viuut, ipsam cum decima tenebit a fratribus memoratis. Si vero ita penitus eam a se duxerint alienandam, ut ad ipsos sepedicta possessio de cetero redire non possit, quicumque eam possederit, ipsius decimam a nobis in feodo recipiet et tenebit. Acta sunt hec anno gratie M^oCC^oL^oVI^o. Testes sunt: dominus Wicbertus prepositus de Havelberge, magister Ecbertus, dominus Conradus de Brode, magister Johannes de Repin, dominus Stephanus prepositus de Robele, dominus Hampe miles de Wistohc, dominus Henricus Dargaz, dominus Otto Bersere, dominus Jeroslaus, dominus Vnslauus, milites de Robele, et alii multi. Vt autem hec nostra donatio in perpetuum maneat inconuulsa, presentem paginam cum testium subarratione conscribi fecimus et nostri ac capituli sigillorum testimonio communiri. Datum in Velberge pridie idus Octob., pontificatus nostri anno XII°.

Nach dem Original des Gesh. Kab. Archives. Vgl. Jahrbücher des Mecklenb. Vereines II, 281.